

„שנים אחדות אחרי מלחמת נפוליון ברוסיה ומפלתו בה, נודע לראשי היהודים, שבחצר המלכות בפטרבורג הוכנה רשימת גזירות חמורות על היהודים, באשמת סיוע לצבא הצרפתי. הרשימה כללה גם איסור מוחלט על יציאת יהודים מהמדינה ואפילו לריפוי. שתדלני היהודים שהתחקו אחרי הענין השיגו ידיעות מפקידים גבוהים במלכות, שהטיפול בענין נמסר לידי שני גנרלים ידועים בפטרבורג. אך לא היתה דרך להתקרב אליהם. וכשנודע לראשי הקהל שהללו היו בעבר מידידי ר' הלל משקלוב מיהרו להזעיק את ר' הלל מירושלים להציל את בית ישראל. ר' הלל הזדרז וטילטל עצמו לרוסיה. מיד נסע בראש משלחת יהודית לפטרבורג. האחד משני הגנרלים נאות לקבל את ר' הלל מיד. ר' הלל, שהיטיב לדבר בלשון הרוסית, סיפר לגנרל, שבהיותו בירושלים הירבה להתפלל לשלום הוד מלכותו במלחמה⁹⁰. ולאחר זאת פתח ר' הלל בדברים היוצאים מן הלב על אודות הגזירות הצפויות ליהודים. הגנרל הזמינו לשיחה ביחידות והסביר לו את טענות השלטון וגם הראה לו חומר בכתב ממפקדי הצבא. ר' הלל הסביר לגנרל, שהעלילות מקורן במפקד צבא מזרע ישראל, משומד ונוטר איבה ליהודים, והוכיח לגנרל את השקר שבעלילות. עוד באותו ערב סודרה הפגישה עם שני הגנרלים. ואחרי דיונים ושידולים של ר' הלל וחבריו למשלחת, סודרו הדברים על הצד היותר טוב ואותן הגזירות לא ראו אור.“

הרי"מ פינס בדברו על הסבא ר' הלל היה אומר: „גדולי ישראל אמרו על ר' הלל, שהנו סולם מוצב ארצה וראשו מגיע השמימה. — איש מעשים, עוסק במסחר וקשרים לו עם שרי המלוכה, דובר רוסית וגרמנית ועם זאת גאון בתורה ומאמין ביעודו ובשורש נשמתו שהיא ניצוץ ממשיח בן יוסף, כרמו שגילה לו הגר"א בפסוק, ישרו בערבה מסלה לאלקינר (ראה לעיל הערה 54). בחזרו מרוסיה הביא עמו ר' הלל את רעיתו מרת חיה ציפה לירושלים, והיא באה לעזרת בעלה ונשאה עמו בסבלותיו. בירושלים מסרה עצמה

90 ב„קריה נאמנה“ מוכיר גם את נאמנותו של ר' בנימין אבי ר' הלל, לקיסר רוסיה.